

Ulldeter

Text i foto > **DAVID FAJULA**

A Ulldeter (Setcases, el Ripollès), als peus del pic de Bastiments, el Ter és un rierol de muntanya que es pot fotografiar amb un peu a cada vora. Literalment.

Aquí dalt, fins i tot al juliol, les aigües són gèlides. I és que les temperatures mínimes sovint no sobrepassen els deu graus positius a la nit. La remor de l'aigua és un dels pocs sorolls que podem sentir en aquests mesos, juntament amb les nostres passes i el compàs regular de les esquelles d'unes vaques que puguen a muntanya a finals de juny per fer unes colònies d'estiu que no aban-

donaran fins a finals de setembre, probablement, amb alguna nit de temperatures negatives a l'esquena i, fins i tot, amb alguna efímera nevada. Els isards, agrupats en petits ramats, uns quants centenars de metres més amunt, contempen l'escena i apareixen i desapareixen, silenciosos. La gent, les estacions de l'any i els ramats de bestiar van i venen; ells seguiran custodiant aquest territori durant els dies més curts de l'any.

El silenci que molts busquem quan ens enfilem a aquestes altures es pot veure trencat pel crit d'alarma d'alguna marmota, un xisclat agut que ressona a les pa-

rets del Gra de Fajol, per advertir a tots els congèneres —i, per extensió, a totes les espècies de l'entorn— que un subjecte desconegut ha superat el límit de proximitat respecte a algun dels seus caus. Siguin quines siguin les intencions de l'intrús, la població ja està alerta, i una calma tensa regnarà durant uns minuts.

Tornant al Ter, aquest primer tram de riu pirinenc s'allargarà alguns quilòmetres, però no massa. A Camprodon, Sant Joan de les Abadesses o Ripoll, ja serà prou cabalós per allotjar les primeres colònies tèxtils. Unes colònies tèxtils que van aprofitar la força de les

aigües del riu per generar riquesa i canviar l'estructura demogràfica de Catalunya. El riu ha baixat gairebé 1.700 metres respecte a l'altitud del punt fotografiat, i encara no ha sortit de la comarca que el veu néixer.

La resta del Ter és història; quatre comarques amb un riu diferent, més ample i parsimoniós, que no té pressa per arribar al mar. Un Ter madur, que vira a l'est, entre Manlleu i les Masies de Roda, com si escoltés una veu inaudible que li diu «el mar és cap allà». Una veu que, com passa amb la de les marmotes, som incapaços de comprendre per molt que ens hi esforcem.